

С Т А Н О В И Щ Е

От проф. д-р Весела Наумова – Кринчева

Катедра „Теория на музиката” към ТКДФ на НМА „Проф. Панчо Владигеров”, София

относно конкурса за заемане на академичната длъжност доцент по хармония към катедра „Теория на музиката“ в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, обявен в „Държавен вестник“, брой 3, от 09.01.2024 г. от Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“, София, на основание чл. 3, ал. 1 от ЗРАСРБ

кандидат гл. ас. д-р Надежда Тодорова - Радева

Данни за кандидата:

Гл. ас. д-р Надежда Тодорова - Радева завършва през 1999 г. НУИ “Добри Христов” – Варна, специалност Пиано. Продължава образованието си в НМА „Проф. Панчо Владигеров“, в която придобива последователно степените: Бакалавър по педагогика, специалност Педагогика на обучението по музика - 2003 г. и Магистър по музикознание, специалност Хармония - 2004 г. През 2014 г. защитава докторска дисертация по професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство в НМА “Проф. П. Владигеров”, специалност Хармония.

Гл. ас. д-р Надежда Тодорова има активна теоретикоизследователска дейност. Ръководи и участва в различни научнохудожествени проекти. Активно се включва в образователните проекти на НМА, свързани с дигитализация и модернизация на учебния процес. Към това се добавя и нейната редакторска и коректорска дейност за изданието Академичен форум Интегрална музикална теория.

**Оценка на съответствие с минималните национални изисквания
съгласно чл. 2, ал. 2 от ЗРАСРБ:**

Гл. ас. д-р Надежда Тодорова е представила следните материали за своята научна и художественотворческа дейност:

Група А: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“.

Докторска дисертация на тема „Хармонични явления в камерното клавирно-ансамблдово творчество на Александър Йосифов“ - диплом от 10 юли 2014 г. **Брой точки от група А – 50.**

Група В: Показател 3: Хабилитационен труд - публикувана монография в съответната научна област:

Хабилитационен труд на тема: „Хармония и вертикал в сонорно-алеаторните инструментални композиции на Кшиштоф Пендереcki в периода 1960-1962 година.“. Под печат (приложен е документ).

Брой точки от група В – 100.

В основата на научнотеоретичното изследване в хабилитационния труд на Надежда Тодорова е развитието на сонорните тенденции в музикалната практика от началото до средата на ХХ век и по-специално сонористиката като закономерен етап в еволюцията на музикалния процес. Тази проблематика е проектирана върху инструменталните сонорно-алеаторни композиции на Кшиштоф Пендереcki от неговия ранен творчески период и е *„тематично насочена към многоаспектно и перспективно теоретично осмисляне на хармоничния вертикал като важна и основна проекция на сонористичната музикална тъкан.“*(с.8) Трудът е структуриран с увод, три глави с подглави, заключение и разноезична литература.

Първа глава обобщава терминологичния ракурс на изследването и е проследена историческата еволюция на тембросонорните явления в творчеството на редица композитори. Особено впечатление прави обхващането на различни теоретични концепции като А. Маклигин, К. Вестфал, Ф. Караев, З. Гранат, Ю. Кон, Й. Хомински, Н. Герасимова-Персидская, Х. Коуъл, Р. Фикер, К. Щокхаузен, Я. Ксенакис и др., направената обширна съпоставка на руско-, немско-, полско- и англоезична музикално-теоретична литература и синхронизация на различните терминологични наименования. Акцентът е поставен върху теоретичните разработки специално за Пендерецки.

Втора глава: *Хармоничният вертикал: структура и възприятие* описва и разработва композиционния метод на Пендерецки. Авторката доказва, че индивидуализираните хармонични структури в композициите му са с разнообразна темброво-артикуляционна организация и фактура, но *„функционират като организирани „звукови форми“ с определени пространствени граници, диспозиция и индивидуални параметрални характеристики.“* (с.70) Убедително, последователно и логично е изведена идеята за визуална хармония (2.2). Познавайки се на различни теоретици и извеждайки на преден план петото свойство на звука – дълбочина и пространственост, аргументирано и илюстрирано с подходящи нотни примери на композитора, сонористичните композиции са представени като *„цвето-светлинни и пространствени асоциации“*. Паралелът с живописиста (Кандински) предопределя въвеждането на нов терминологичен апарат за звуково-визуалната асоциативност при тълкуването на творбите. *„За Пендерецки категорията пространственост като специфичен изразно смислов и композиционно технически параметър става сфера на явен творчески интерес, силно повлиян от пространствената многоизмерност в изобразителното изкуство“*.

В трета глава вниманието е насочено към спецификата на музикалната форма на инструменталните композиции на Пендерецки. Базирайки се на теоретичната литература и мнението на различни композитори относно съвременната форма, авторката застъпва тезата за *„относителна традиционност“* по отношение на драматургията на сонорно алеаторните композиции като *„първостепенно значение приема звучността като специфична формообразуваща единица.“* (с.94) Изведените видове форми по общо формални признаци, типични за стила на конкретен композитор по-никакъв начин не могат да изчерпят обширното поле от разновидности. Композиционните техники на Пендерецки са демонстрирани в четири негови композиции - *Анакласис, Плач в памет на жертвите от Хиросима, Полиморфия и Флуоресценции*, с идеята да се докаже, че *„фактурно-хармоническата графика на партитурите, ..., полихромните времепространствени координати и динамически контрасти в музикалната форма в еднаква степен провокират и звука, и слуха, и въображението.“* (с.104) За тази цел музикалната материя е разгледана подробно на всички структурни равнища: тематично, функционално, фактурно, композиционно. Това е особено ценно, защото представлява цялостен аналитичен модел на музикалната организация, който би могъл да се приложи и върху други разработки, свързани с проблемите на сонористиката.

Високо оценявам монографичното изследване на гл. ас. д-р Надежда Годорова като принос в музикалната теория по хармония. Достоянство на текста е неговата четивност, яснота и достъпност на изложението. Приносите на този труд, както като научно-теоретична стойност, така и като приложение в музикално-педагогическата практика са повече от убедителни. Безспорно това е постижение в професионалното израстване на авторката и заявка за следващи научни разработки.

Група Г.

Показател 7: Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор":

Тодорова-Радева, Надежда. Хармонията в камерното клавирно-ансамблорово творчество на Александър Йосифов. София: Марс 09, 2023. ISBN 978-954-2925-56-9. **Брой точки – 75.**

Запозната съм с изследването, посветено на един от ярките личности в съвременната българска композиторска школа - Александър Йосифов. Публикуваната монография разширява научната литература относно българската музика.

По показатели 9. Статии и доклади, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата:

Статия, публикувана в Академичен форум „Интегрална музикална теория“ 10/2023. **Брой точки – 15.**

Показател 11. Студии, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата:

Студия, публикувана Алманах на НМА, 2017, **Брой точки – 30.**

Представените научни публикации са изложени и дискутирани на представителни форуми и са отразени в сборници на академични конференции (електронни и печатни издания).

Общ брой точки в група Г – 120.

Група Д.

Показател 18. Цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране: Едно цитиране в монографично издание. **Брой точки – 10.**

Показател 19. Цитирания или рецензии в нерелативирани списания с научно рецензиране: Едно цитиране. **Брой точки – 5.**

Пет рецензии/отзиви, чийто автори са: проф. д-р Сабин Леви, проф. д-р Весела Наумова; проф. д-р Андрей Диамандиев, проф. д-р Николай Градев, отразени в електронното издание musicology-bg.com **Брой точки – 25.**

Общ брой точки в група Г – 40.

Група Е.

Показател 24. Ръководство на национален научен, образователен или художественотворчески проект:

Ръководител на проект по НХД към НМА по Договор вх.№НХД-12.2/10.12.2020 г. **Брой точки – 30.**

Показател 26. Публикуван университетски учебник или учебник, който се използва в училищната мрежа:

Тодорова-Радева, Надежда. Практически курс по хармония. Част първа: Диатоника. София: НМА „Проф. Панчо Владигеров“, 2022. ISBN: 878-619-7566-12-3 **Брой точки – 40.**

Практическата насоченост на учебника по хармония, предназначен за студентите от инструменталния факултет на НМА „Проф. П. Владигеров“, определя контурите на общия план, структурата и начина на изложение и диспозиция на материала: стегнато, подробно излагане на теоретичната материя, с ясно поставени и точно фиксирани цели и задачи във всяка глава. Учебникът отразява по убедителен начин професионалното израстване и натрупания опит в педагогическата дейност на кандидата. Безспорно е показана комбинация от теоретична подготовка, практически умения и изградена преподавателска методика.

Общ брой точки в група Е – 70.

Предоставените наукометрични данни показват, че гл. ас. д-р Надежда Тодорова покрива необходимите минимални изисквания на ЗРАСРБ и участва в конкурса за академичната длъжност доцент по хармония с убедителни приноси в своята научна, научно-приложна и педагогическа дейност. Кандидатът се отличава със собствен почерк и оригинален изследователски подход. Качествата на двата труда (монография и учебник) имат реална практическа приложимост и са пряко ориентирани към учебната работа.

След подробно запознаване с представените в конкурса материали изразявам дълбокото си убеждение за тяхната висока научна стойност и приноси достойнства. Това ми дава основание да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да присъди на гл. ас. д-р Надежда Тодорова - Радева академичната длъжност доцент по хармония в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

25 април 2024 г.

София

Проф. д-р Весела Наумова – Кринчева